

29 iulie 2016

FC nr. 31

Domnului Alexandru TĂNASE,
Președinte al Curții Constituționale

Stimate Domnule Președinte,

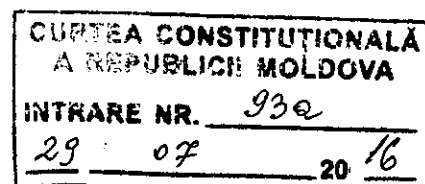
În temeiul art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, art.25 lit.g) din Legea nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și al art.38 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, înaintez Curții Constituționale pentru examinare *Sesizarea privind controlul constituționalității articolului 26 alineatul (6) litera b) al Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și a articolului 38 alineatul (3) litera c) din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997*, care se referă la interdicția finanțării partidelor politice, a campaniilor electorale și a concurențelor electorale de către cetățenii Republicii Moldova din veniturile obținute în afara țării – de către diaspora.

Întrucât la 31 august curent urmează să demareze campania electorală prezidențială, **rog respectuos Înalta Curte să examineze prezenta sesizare în regim de urgență.**

Anexă – textul sesizării pe 14 pagini.

Cu respect,

Grigore COBZAC
deputat în Parlamentul Republicii Moldova

29 iulie 2016

SC nr. 31

Curtea Constituțională
a Republicii Moldova,
mun. Chișinău, str. Al.
Lăpușneanu, 28

SESIZARE

privind controlul constituționalității articolului 26 alineatul (6) litera b) al Legii nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și a articolului 38 alineatul (3) litera c) din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (interdicția privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a concurenților electorali de către cetățenii Republicii Moldova din veniturile obținute în afara țării – de către diaspora)

I. AUTORUL SESIZĂRII

Grigore COBZAC – deputat în Parlamentul Republicii Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 105, bir.506, tel.: 0 795 02 009.

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect *exercitarea controlului constituționalității articolului 26 alineatul (6) litera b) al Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007*

privind partidele politice și a articolului 38 alineatul (3) litera c) din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997, care se referă la interdicția finanțării partidelor politice, a campaniilor electorale și a concurențelor electorale de către cetățenii Republicii Moldova din veniturile obținute în afara țării – de către diaspora.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este **un stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

”(1) **Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului**, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) **Dacă există neconcordanțe** între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, **prioritate au reglementările internaționale.**”

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

”(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 15

Universalitatea

”Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Articolul 16

Egalitatea

”(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 41

Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice

”(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

(2) Partidele și alte organizații social-politice sînt egale în fața legii.

(3) Statul asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale partidelor și ale altor organizații social-politice.

(4) Partidele și alte organizații social-politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sînt neconstituționale.

(5) Asociațiile secrete sînt interzise.

(6) Activitatea partidelor constituite din cetățeni străini este interzisă.

(7) Funcțiile publice ai căror titulari nu pot face parte din partide se stabilesc prin lege organică.”

Articolul 27

Dreptul la libera circulație

”(1) Dreptul la libera circulație în țară este garantat.

(2) **Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară.”**

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) **În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.**

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care **corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare** în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

2. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această Convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 11

Libertatea de întrunire și de asociere

”1. **Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere**, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrîngeri decît acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrîngeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.”

Articolul 14

Interzicerea discriminării

”Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție **trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire** bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Articolul 17

Interzicerea abuzului de drept

”Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește suprimarea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.”

Articolul 18

Limitarea folosirii restrîngerii drepturilor

”Restrîngerile care, în termenii prezentei convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți nu pot fi aplicate decît în scopul pentru care ele au fost prevăzute.”

Articolul 1 (Protocolul nr.12)

Interzicerea generală a discriminării

”1. **Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare** bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.

2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.”

3. Prevederile relevante ale Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice sunt următoarele:

Articolul 26

Donațiile

„[...]”

(6) **Se interzice** finanțarea, prestarea unor servicii cu titlu gratuit ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a partidelor politice de către:

a) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani, cetățenii limitați în capacitatea de exercițiu sau declarați incapabili printr-o hotărîre definitivă a instanței de judecată;

b) persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova din veniturile obținute din afara țării;

c) cetățenii străini, apatrizi, persoanele anonime sau cele care donează în numele unor terți;

d) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor în care acordarea de servicii sau susținerea materială este în mod expres prevăzută de legislație;

e) persoanele juridice care, la data efectuării donației, au datorii restante mai vechi de 60 de zile la bugetul de stat, la bugetul asigurărilor sociale de stat sau la fondul asigurărilor medicale obligatorii;

f) persoanele juridice cu capital străin sau mixt, persoanele juridice din străinătate;

g) alte state și organizații internaționale, inclusiv organizațiile politice internaționale;

h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

[...]"

4. Prevederile relevante ale Codului electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 sunt următoarele:

Articolul 38

Condițiile și modul de susținere financiară a campaniilor electorale

" [...]

(3) **Se interzice** finanțarea ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a activității partidelor politice, a campaniilor electorale/ concurențelor electorale de către:

a) persoanele juridice din străinătate, inclusiv cele cu capital mixt, de către alte state sau organizații internaționale, inclusiv organizații politice internaționale;

b) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani, cetățenii limitați în capacitatea de exercițiu sau declarați incapabili prin hotărâre definitivă a instanței de judecată;

c) persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova din veniturile obținute în afara țării;

d) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor în care acordarea de servicii sau susținerea materială este în mod expres prevăzută de legislație;

e) persoanele juridice care, cu un an înainte de începerea perioadei electorale, au desfășurat activități finanțate sau achitate din mijloace (fonduri) publice, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;

f) persoanele anonime sau în numele unor terți;

g) persoanele fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova;

h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

[...]"

IV. EXPUNEREA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Potrivit art.26 alin.(6) lit.b) din Legea nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (în cele ce urmează – Legea privind partidele politice), "*Se interzice finanțarea, prestarea unor servicii cu titlu gratuit ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a partidelor politice de către [...] persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova din veniturile obținute din afara țării [...]*".

O restricție similară, dar care se extinde, în afară de finanțarea partidelor politice, și asupra finanțării campaniilor electorale și concurențelor electorale, se regăsește la art.38 alin.(3) lit.c) din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie

1997 (în cele ce urmează – Codul electoral). Potrivit acestuia, ”*Se interzice finanțarea ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a activității partidelor politice, a campaniilor electorale/ concurenților electorali de către [...] persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova din veniturile obținute în afara țării [...]*”.

Chiar dacă nu este stipulat la modul direct, restricțiile de mai sus incumbă, în principal, cetățenii Republicii Moldova care își au domiciliul în afara țării, adică cetățenii din diaspora. Pentru că anume acești cetățeni obțin venituri în afara țării. Această precizare este importantă pentru a nu exista o confuzie între finanțarea partidelor politice de către diaspora, pe de o parte, și finanțarea partidelor de către cetățenii străini (finanțarea din exterior/străinătate), pe de altă parte, caz care se circumscrie interdicțiilor reliefate în mod separat la lit.b) al art.26 alin.(6) din Legea privind partidele politice și la lit.g) al art.38 alin.(3) din Codul electoral.

Dispozițiile cuprinse la art.26 alin.(6) lit.b) din Legea privind partidele politice și cele conținute la art.38 alin.(3) lit.c) din Codul electoral sunt neconstituționale întrucât acestea nesocotesc prevederile art.16 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art.1 din Protocolul nr.12 la Convenție. De asemenea, normele contestate încalcă art.41 alin.(1) din Constituția țării și art.11 din Convenție. Nu în ultimul rând, ele sunt contrare prevederilor art.4 și art.8 din Legea Supremă, întrucât nu țin cont de actele internaționale care sunt obligatorii în Republicii Moldova.

1. Încălcarea art.16 alin.(2) din Constituție, a art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a art.1 din Protocolul nr.12 la Convenție

Textul constituțional de la art.16 alin.(2) consacră egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

Totodată, art.27 alin.(2) din Legea Supremă, garantînd dreptul la libera circulație în țară și în străinătate, asigură fiecărui cetățean facultatea de a-și stabili

domiciliul sau reședința în orice țară, de a emigra, precum și de a reveni în Republica Moldova.

Interzicerea cetățenilor Republicii Moldova de a contribui la finanțarea partidelor, a campaniilor electorale sau a concurenților electorali, pornind de la simplul fapt că ei nu domiciliază în țară, reprezintă o măsură care înfrânge principiul egalității cetățenilor, statornicind, în detrimentul celor ce domiciliază în străinătate, o discriminare inacceptabilă în lumina art.16 alin.(2) din Constituție.

O asemenea interdicție nu poate fi interpretată altfel decât o veritabilă sancțiune pentru cei care nu au domiciliul în țară.

Este de menționat că interdicțiile care vizează finanțarea partidelor de către cetățenii din diaspora nu au existat în legislația națională pînă în anul 2015, fiind introduse prin Legea nr.36/2015. Motivele care au generat amendarea legislației, după toate probabilitățile, își au originea în campania electorală parlamentară din 2014, cînd un concurent electoral, exclus ulterior din cursă, a cheltuit pentru acțiuni preelectorale și electorale resurse financiare de proveniență neclară, venite din Federația Rusă.

Cu toate acestea, interdicția îndreptată împotriva unui milion de cetățeni ai Republicii Moldova (anume aceasta este cifra persoanelor plecate peste hotarele Republicii Moldova cu care operează instituțiile competente) nu poate fi nicidecum considerată ca fiind una proporțională. Așa cum a statuat Curtea Constituțională în nenumărate rînduri, principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. În același timp, egalitatea în fața legii și a autorităților publice nu poate implica ideea de uniformizare, în sensul aplicării față de toți cetățenii a aceluiași regim juridic, indiferent de situația naturală sau socio-profesională a acestora. Principiul egalității presupune ca la situații egale să se aplice un tratament juridic egal. În același timp, presupune și dreptul la diferențiere în tratament juridic, dacă situațiile în care se află cetățenii sunt diferite. Altfel spus, situațiilor egale să le corespundă un tratament juridic egal, iar situațiilor diferite, tratamentul juridic trebuie să fie diferit.

În cazul de față, interzicerea completă pentru diaspora de a contribui benevol la finanțarea partidelor politice încalcă principiul constituțional al egalității, reprezentînd o discriminare, întrucît cetățenii din diaspora nu se deosebesc de cetățenii care domiciliază în Republica Moldova, ambelor categorii urmînd să li se garanteze dreptul de a contribui, dacă doresc, la finanțarea partidelor politice. Inegalitatea de tratament în ceea ce privește dreptul de a contribui la finanțarea unui partid politic este nejustificată inclusiv sub aspectul criteriului proporționalității, întrucît cetățeanul care domiciliază în Republica Moldova și cetățeanul care domiciliază în afara Republicii Moldova se află, sub aspectul dreptului de a susține partidele politice, în situații identice.

De aceea, în speță, ne aflăm în prezența unor situații identice, care, la rîndul lor, trebuie tratate identic. Contrar acestor deziderate, normele contestate conțin un tratament diferit pentru cetățenii cu domiciliul în țară și cetățenii cu domiciliul peste hotarele Republicii Moldova, fapt care conduce la încălcarea art.16 alin.(2) din Constituție și a normelor învederate din Convenție.

2. Încălcarea art.41 alin.(1) din Constituție și a art.11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

Potrivit Constituției și jurisprudenței CtEDO, dreptul de asociere nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări potrivit art.54 alin.(1) din Constituție și art.18 din Convenție. Însă limitele dreptului de asociere, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului respectiv.

Prin impunerea, pentru cetățenii din diaspora, a prohibiției de a finanța, prin cotizații sau donații, partidele politice, inclusiv ai căror membri sunt, are loc, în fond, interzicerea calității de membru de partid. Și asta deoarece, prin reglementări interne (de regulă, în statute), partidele pot stabili [unele chiar au stabilit] retragerea calității de membru drept sancțiune pentru neplata cotizației. Întrucît un cetățean din diaspora nu poate contribui nici măcar la plata cotizației (or, de vreme ce toate veniturile sale sunt obținute în afara țării, interdicțiile prevăzute de normele contestate îi sunt aplicabile [în special aceasta se referă la reglementările din Codul

electoral; în cazul Legii partidelor politice, chiar dacă interdicțiile subzistă, aparent, doar donațiilor, apare problema imposibilității practice/tehnice de a achita cotizația atîta timp cît cetățeanul din diaspora nu se întoarce acasă]), există riscul ca, în eventualitatea în care reglementările interne ale partidului conțin sancțiuni în acest sens, persoana ar putea fi exclusă din partid. Într-o atare ipoteză, chiar dacă, formal, legea nu interzice cetățenilor cu domiciliul în afara țării să fie membri de partid [art.6 din Legea privind partidele politice], are loc suprimarea dreptului de asociere, acesta devenind, în fond, unul iluzoriu.

Așa fiind, prevederile contestate încalcă și dreptul la asociere garantat prin art.41 alin.(1) din Constituție și art.11 din Convenție.

3. Încălcarea art.4 și a art.8 din Constituție

Interpretarea prevederilor art.4 și a art.8 din Constituție a constituit anterior obiectul examinării Curții Constituționale. Prin Hotărîrea privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituția Republicii Moldova nr.55 din 14 octombrie 1999, Curtea Constituțională a hotărît:

„1. Prin art. 4 din Constituție se garantează nu numai drepturile și libertățile fundamentale ale omului, consacrate de Constituție, dar și principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Prin principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional se înțeleg principiile și normele dreptului internațional cu caracter general și universal.

2. Prin sintagma „celelalte tratate la care Republica Moldova este parte”, cuprinsă în art.4 alin.(1) din Constituție, se înțeleg tratatele internaționale ratificate de către Republica Moldova, inclusiv tratatele internaționale la care Republica Moldova a aderat, care sunt executorii pentru Republica Moldova.”

Totodată, Curtea a remarcat că prevederile art.4 din Legea Supremă comportă consecințe juridice, presupunînd că, în caz de neconcordanță între conținutul tratatelor internaționale și legile interne, prioritate trebuie acordată prevederilor internaționale [Hotărîrea nr.12 din 14 mai 2015, § 26].

Întrucît prevederile contestate, din motivele arătate mai sus, înfrîng dispozițiile cuprinse în art.11 și art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și cele conținute în art.1 din Protocolul nr.12 la Convenție, rezultă, pe cale de consecință, că acestea **încalcă prevederile art.4 și 8 din Legea Supremă**.

Rămînînd pe paliera actelor internaționale, trebuie de remarcat și prevederile art.7 din Recomandarea Rec (2003)4 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei pentru statele membre cu privire la regulile generale contra corupției în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale (adoptată la 8 aprilie 2003). Potrivit acestuia, statele trebuie să limiteze, să interzică sau să reglementeze în alt mod donațiile din partea **”finanțatorilor străini/externi”** [[https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/general/Rec\(2003\)4_EN.pdf](https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/general/Rec(2003)4_EN.pdf)], adică nu a propriilor cetățeni domiciliați peste hotare.

Și pct.10 din Ghidul și Raportul Comisiei de la Veneția privind finanțarea partidelor politice, adoptat la cea de-a 46-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția din 9-10 martie 2001, stabilește că interdicțiile referitoare la finanțarea din exterior **nu se referă la cetățenii statului care domiciliază în străinătate** [<http://www.osce.org/odihr/37843?download=true>]. De altfel, și în Opinia Comisiei de la Veneția pe marginea proiectului de lege care se referea la finanțarea partidelor politice din Republica Moldova (devenit în cele din urmă Legea nr.36/2015), adoptată la cea de-a 94-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția din 8-9 martie 2013, a fost remarcată problema finanțării partidelor politice de către cetățenii Republicii Moldova din străinătate [pct.45 teza a doua, [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)002-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)002-e)]. Și chiar dacă recomandările Comisiei de la Veneția nu au caracter obligatoriu, ele nici nu pot fi ignorate, întrucît reprezintă, pe de o parte, reguli cu valoare de principiu care constituie premisele necesare exercițiului oricărei democrații constituționale, și, pe de altă parte, un indiciu în privința posibilei decizii în cazul unui litigiu.

Și observatorii OSCE/BIDDO, în timpul alegerilor locale din Republica Moldova din anul 2015, au precizat că *„cetățenii nu pot dona veniturile obținute în*

afara țării, ceea ce poate constitui o restricție disproporționată privind participarea politică”, recomandând revizuirea interdicției privind donațiile din afara țării [A se vedea Raportul final al misiunii limitate de observare a alegerilor a OSCE/BIDDO, ”Alegerile locale din Republica Moldova, 14 și 28 iunie 2015”, citat în Studiul ”Strategii, practici și instrumente de finanțare a partidelor politice în Republica Moldova”, elaborat de Asociația Obștească ”Promo-LEX” în 2015, pag.20; https://promolex.md/upload/publications/ro/doc_1459254428.pdf].

Nu în ultimul rînd, trebuie de remarcat și experiența internațională la acest subiect. Analiza realizată pentru statele membre al Uniunii Europene utilizînd datele de pe pagina web al Institutului Internațional pentru Democrație și Asistență Electorală (IDEA), www.idea.int, denotă că problema finanțării partidelor de către cetățenii unei țări domiciliați în afara ei nu există, peste tot acest drept fiind garantat. În țările respective se pune problema excluderii restricțiilor cu privire la finanțarea de către cetățenii străini, în 13 state acest lucru fiind deocamdată interzis, iar în 15 fiind deja permis. Finanțarea partidelor de către diaspora este permisă și în Federația Rusă, în Republica Belarus [art.48 din Codul electoral, <http://www.rec.gov.by/sites/default/files/pdf/kodeks.pdf>], dar și în statele de pe continentul african [„Funding of Political Parties and Election Campaigns. A Handbook on Political Finance”, pag.70].

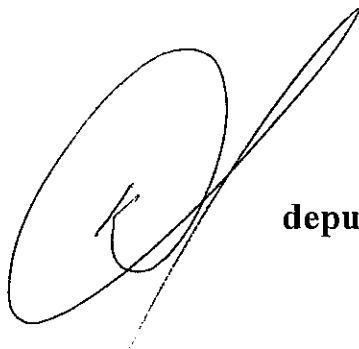
V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În lumina celor expuse, întrucît prevederile articolului 26 alineatul (6) litera b) din Legea privind partidele politice și ale articolului 38 alineatul (3) litera c) din Codul electoral contravin dispozițiilor art.4, art.8, art.16 alin.(2) și art.41 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, art.11 și art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și art.1 din Protocolul nr.12 la Convenție, în temeiul art.135 alin.(1) din Constituție, a art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și Codului jurisdicției constituționale, solicit:

- 1) declararea sesizării ca fiind admisibilă;**

2) *admiterea sesizării și declararea neconstituționalității articolului 26 alineatul (6) litera b) al Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și a articolului 38 alineatul (3) litera c) din Codul electoral.*

Avînd în vedere că la 31 august curent urmează să demareze campania electorală prezidențială, **rog respectuos Înalta Curte să examineze prezenta sesizare în regim de urgență.**

Grigore COBZAC
deputat în Parlamentul Republicii Moldova